

כך זה קרה: בתחילת הטכס

שרת היה עצוב. צפורה ומשה שרת בשורה הראשונה של המוזמנים בטכס. עוד לפני שקרה האסון נראה ראש הממשלה ושר החוץ, כשהוא עצוב ומהורהר.

נדבים מארץ ישראל מאחורי הקווים הגרמי נים.

ביתאים רק הועלה זכרו של פרץ גולדן שטיין לא דובר על תקופתו, עוד נערכו ה" שלבים הראשונים בטכס, שנערך עשר שנים אחר נפילתו של גולדשטיין.

זוכר גיבור לאישכח

המשתתפים האחרים בטכס הכינו את עצ" מם להופעותיהם: שחקן התיאטרון הקאמרי, יוסי ידן ע"הקול, חזר במלוחש על קטע האזכרה שהיה צריך להקריא לפני האנדר" טה; לידו עקב צנחןחובב מיש פרלמן, מנהל שירות המודיעין, אחר הטכס בעניין של עיתונאי. לפני שוחחו ביניהם ציפורה ומשה שרת תמונה למעלה.

לא היו אלה האורחים היחידים בטכס. מל" בד חברי המשק בלטה גם באחד הספסלים האחוריים קבוצה מלוכדת אחת: גיבורי יש" ראל החיים, שהתרכזו סביב גיבור ישראל סימך"טוב גנה קטוע"הרגליים. הם באו לכבד את זכרו של גיבור לא"מוכתר.

הרחק מאחוריהם, במגרש התנייה, נשמעו מדי פעם קול מנוע מכונת חדשה, שבעליה אחרו להגיע לטכס, מאחד היישובים המרוח" קים. אנשי היישובים הקרובים, בעיקר אנשי מעברת צמה, הקדימו, הגיעו למגרש הטכס עוד בשעות אחר הצהריים המוקדמות.

לכסוף הגיע גם שלישי נשיא המדינה, סגן" אלוף יוסי כרמל. הוא עבר את שרשרת ה" שוטרים שתפשו עמדות מסביב למשק הספר, בו נחכנסו לראשונה בתולדותיו המוניים, מהר לעבר מרכז הטכס.

שב הופיעו הפייפרים, ראו שטרם הגיעה שעתם, חזרו כלעומת שבאו.

ענדר שנים תמיסות

הטכס נמשך, סגן"אלוף יוסי כרמל, שלישי הנשיא קרא את איגרת בן"צבי. היא לא חידשה מאומה, כפי שאפשר היה לצפות. ההמון חיכה לנואם הבא — משה שרת. היה ברור כי רצה לומר משהו חשוב.

כי הכינוס עצמו נועד לשמש הפגנת"סו" לידריות עליונה של כל הגורמים הקשורים עם פעולת"ההצלה של יהודי הונגריה בימי הנאצים, מול ההתקפה החריפה עליהם של ההגנה במשפט גריןולד"קאסטנר. מסביבו פותחה מערכת תעמולה שעוד לא היתה כדוגמתה בתולדות המדינה. לעומת הטכס של אנדרטת לוחמי גבעה, שהוזכר פעם" פעמיים בתדשות קול"ישראל, או טכסים דר" מיט שהוזכרו עוד פחות, הוזכר קול"ישראל את המאורע משך שבועיים מראש, כמה פעמים ביום, הפסיק תכניות אחרות כדי למסור פרט נוסף על הטכס או על פעו" לות"ההצלה של או.

גם עתוני ישראל מסרו מדי יום ביומו "ידיעות" על תכניות הטכס, נוסף למע" רכת מודעות עצומה שעלתה לסחחות 5000 ל"י. התעמולה עצמה עלתה, בלי ספק, הר" בה יותר מן האנדרטה עצמה, שאת מתירה אסף קיבוץ מעגן משך עשר שנים תמימות. במרכז הטכס היתה צריכה לעמוד הר" צאתו של משה שרת. שנגדו, וגנז אהוד אבריאלי, הוטחו במשפט ההאשמות הכ

מן העבר השני של האנדרטה, על שטח בתנועה מעשית הסיר את הלוח מהכתובת אדמה מתולל במקצה, דגלה מחלקת צנח" נים את נשקה בקפאון. במרכז, שלושה צעדים לפני אנשיו, עמד סגן שמחה לוי, רוה ושרירי במדי הית ובכומתת הצנחנים האדומה שלו.

..שלום. גברת סנש"

אחר טכס הפתיחה ניגש יצחק אילון, מזכיר הקיבוץ למיקרופון, ליד האנדרטה. מאותו רגע הפך הטכס כולו זהה לחלוטין לעשרות הטכסים הנערכים מדי שבוע ברחבי הארץ.

אשה צנומה, שיבת שער, עברה את המג" רש, התישבה במקומה בשורה הראשונה, במרחק שלושה מושבים משרת. היתה זאת קאתרינה סנש, אם הצנחנית חנה סנש, קרבן אחר של אותה שליחות ביטח"מול להונגריה.

שרת חיכה עד שישיבה, קם, ניגש אליה, עמד דומם משך שניות מספר, אחר הושיט את ידו: "שלום, גברת סנש" בצעדים נמי רצים חזר למקומו. מאחוריו, על שני ספ" סלים ישבו מבחר אישי המדינה: יגאל אלון, תדי קולק, המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, אהוד אבריאלי, יואל פלגי, שצנח להונגריה וחזר חי, מויש פרלמן, ראש ש" רותי המודיעין.

הטכס נמשך בעצלתיים. אביו של גולד" שטיין, שרירי, ממושקף בגיל העמידה, צעד נמרצות בשביל הצר שהוביל לאנדרטה ו"

איש לא העלה על דעתו

האנשים נהגו מרוח ערבית שנשבה מן הים, לא ציפו כי לרבים מהם תהיה זאת נשיבת הרוח האחרונה בחייהם. תשומת לבם היתה נתונה חליפות למטוסי הפייפר התנים והנעלמים חליפות, לנואמי הטכס ולקהל סבי" כם.

כך נהגו גם הצלמים, שהסתובבו בין ה" ספסלים ולפניהם, לקחו את תמונות השיגרה של האנדרטה, של מחלקת הכבוד הצנחנית, של הצנחנים מימי המלחמה, וכמובן, של ה" אישים, מאלוף פיקוד דרום משה צדוק, עד אלוף פלמ"ח לשעבר יגאל אלון מד"ר ישראל רודולף קסטנר ועד קאתרינה סנש, אמה של צנחנית אשרי הגפרור.

צלם העולם הזה, דן ברנע, אחד מארבעה אנשי חוליית הכיסוי, שתפקיד היה לכסות את טכס מעגן, צילם אף הוא את השלבים השונים בראשית הטכס, ביניהם את מחלקת

אבי הצנחן. יוסף גולדשטיין, אביו של פרץ גולדשטיין, צועד בלוחית אשתו ובנו חזרה למקומותיהם, לאחר שהשלושה הניחו זר פרחים לרגלי האנדרטה. משך כל הטכס הקצר והנאה, עמד הקהל על יגלי. כעבור חמש דקות בדיוק צנח המטוס הקטלני.

ניצל מקרוב. ד"ר ישראל קסטנר, הדמות המרכזית של כל המיפגן. המטוס נפל פחות משני מטרים ממנו.

ריכוז אנשים מרכזיים. על ספסל אחד ישבו: יואל פלגי (ראש מורכן), אהוד אבריאלי, משה פרלמן, תדי קולק. מאחוריהם: יגאל אלון ומימינו אלוף משה צדוק.